

Neusklađenost sa klimatskim politikama Jugoistočnu Evropu će udaljiti od EU

Nevladine organizacije SEE Change Net, CEE Bankwatch, WWF, Climate Action Network, Green Home kao i partnerske NVO iz regiona su 20. marta tokom javnog saslušanja u Evropskom parlamentu u Briselu apelovale na veće obaveze u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promjena u predstojećem revidiranom sporazumu Energetske zajednice, navodi se u saopštenju dostavljenom Portalu Analitika.

Vijeće Evrope je 21. marta u Briselu diskutivalo i o okvirnoj politici za klimu i energiju u periodu od 2020. do 2030. godine [1], koja je predložena od strane Evropske komisije. Ovaj prijedlog poziva na obavezujući cilj smanjenja emisija gasova staklene bašte do 40% do 2030. godine, te je kritikovan od strane Evropskog parlamenta i drugih zbog manjka ambicije. Zbog toga su sve oštrije u evropske šefove država i vlada koji će se danas sastati da dalje razgovaraju o budućnosti klimatske i energetske politike Evropske unije. Iako većina zemalja Energetske zajednice teži ka članstvu u Evropskoj uniji u narednih deset godina - Srbija i Crna Gora su već započele pregovore, dok se očekuje da će ostale zemlje slijediti ovaj put - nijedna od zemalja nije usvojila obavezujuće ciljeve smanjenja gasova staklene bašte.

Garret Tankosić-Kelly, direktor SEE Change Net i jedan od panelista na saslušanju Energetska zajednica za budućnost, naglašava da će neusvajanje ciljeva za 2020., 2030. i 2050. godinu samo skrenuti region Jugoistočne Evrope sa puta ka Evropskoj uniji. "Države Jugoistočne Evrope žele biti dio Evropske unije, i neusvajanje ovih standarda će situaciju samo učiniti komplikovanom i skupljom u budućnosti. Sedam dana je možda dug period u politici, ali 10 godina ne znači ništa za energetske planiranje. Ovo je sukob interesa s kojim se suočavamo."

Slučaj Hrvatske je jasno pokazao s kakvom se vrstom drastičnih promjena zemlje suočavaju pri adaptaciji zakona u skladu sa onima Evropske unije, ostavljajući ograničen prostor za javno učešće i određen broj nesigurnosti pri ispunjavanju obaveza, pogotovo onih koje su vezane za klimu i energetiku.

Energetska zajednica je dosad uglavnom bila najviše fokusirana na transponovanje i implementaciju EU zakona o energetici, dok su usvojeni samo dijelovi legislative vezane za zaštitu životne sredine.

"Ukoliko Energetska zajednica želi biti dio evropskog energetskeg tržišta koje će pružiti jednake uloge svim učesnicima, ključno je usvojiti cijeli niz direktiva koje pokrivaju industrijske emisije i kvalitet vazduha, ali isto tako i direktive vezane za energetiku i vodu, otpad i prirodna staništa [2]", rekla je Angela Klauschen, predstavnik iz Svjetskog fonda za prirodu (WWF).

"Zemlje potpisnice se moraju uskladiti sa svim relevantnim zakonima Evropske unije koji se tiču društva, zaštite životne sredine i klime kroz automatska i sistematska ažuriranja Ugovora Energetske zajednice. Trenutna situacija, u kojoj se provodi samo mali dio zakona koji su usvojeni od strane zemalja Energetske zajednice, znači da postoji opasnost od 'curenja emisija'[3] i 'krađe energije'[4]", dodala je Klauschen.

Predstavnik NVO Green Home, Maja Kandić smatra da EU mora podržati zemlje regiona u razvoju njihovih energetskeg strategija koje bi bile u skladu sa dugoročnim EU ciljevima [5], kako bi se osigurala podrška investicijama koje vode ka smanjenju gasova staklene bašte i korištenju samoodrživih izvora energije.

"Kada je u pitanju dobijanje energije iz takozvanih "prljavih izvora" kao što su termoelektrane, Crna Gora je daleko od EU prosjeka koji je na nivou od 25%. Uprkos značajno većem udjelu koji prljava energija u Crnoj Gori ima u ukupnoj proizvodnji (32%) u odnosu na EU, najavljena izgradnja novog bloka TE Pljevlja će našu zemlju dodatno udaljiti od ovog EU cilja.

Koliko je Crna Gora nekonkurentna na EU tržištu energije govori i podatak da je za proizvodnju i prodaju jedinice datog proizvoda u Crnoj Gori potrebno potrositi tri puta više energije nego što je to slučaj u EU. Iako je Crna Gora bogata potencijalom za eksploataciju solarne i energije vjetra, količina energije koja se dobija na taj način je u našoj zemlji je zanemarljiva. Ozbiljno planiranje solarne energije kao alternativnog izvora energije izostaje pri čemu se favorizuju prljave i neodržive tehnologije za njihovu proizvodnju."